

УДК 37.091.3
ББК 74.202.5
Б89

Брязгіна Я. В.

Б89 Нові години спілкування. 3 клас / Я. В. Брязгіна, І. І. Димченко, А. І. Настенко, А. О. Рудакова. — Х. : Вид. група «Основа», 2016. — 110, [2] с. — (Серія «Початкова школа. Виховна робота»).

ISBN 978-617-00-2737-5.

Посібник містить 35 розробок тематичних годин спілкування у 3-му класі, користуючись якими класний керівник зможе без зайвого клопоту підготувати та провести виховний захід, дібрати доцільні методи та форми виховної роботи, згуртувати дитячий колектив, розширити кругозір учнів, розвинути їхні творчі здібності тощо.

Зручний формат та розміщення розробок на відривних аркушах дасть змогу творчому вчителю використати матеріал посібника як роздавальний, а на місцях для записів — робити необхідні примітки щодо виконавців ролей, музичного супроводу, дій гравців і т. ін.

Для вчителів початкової школи.

УДК 37.091.3

ББК 74.202.5

ISBN 978-617-00-2737-5

© Брязгіна Я. В., Димченко І. І., Настенко А. І.,
Рудакова А. О., 2016
© Корягін В. О., дизайн обкладинки, 2016
© ТОВ «Видавнича група «Основа»», 2016

ЗМІСТ

Орієнтовне календарно-тематичне планування годин спілкування	4
Вересень	5
Тема 1. Моя мала Батьківщина (уявна подорож рідним містом)	5
Тема 2. Дорога додому та до школи (година безпеки)	9
Тема 3. Родина, родина: від батька до сина (родинне свято)	11
Тема 4. Допоможи книзі (бібліотечна година)	17
Жовтень	21
Тема 5. Фарби осені (година милування природою)	21
Тема 6. Древня столиця України (уявна подорож)	23
Тема 7. Подарунки осені (виховна година)	25
Тема 8. Дисципліна і культура (година ввічливості)	27
Листопад	29
Тема 9. Чи знаєш ти свій край (вікторина)	29
Тема 10. Що необхідно знати про національну символіку (уявна мандрівка)	31
Тема 11. Як я дбаю про своє здоров'я (година здоров'я)	35
Тема 12. Таємниця Катерини Білокур (екскурсія картинною галереєю)	39
Грудень	43
Тема 13. До джерел народних ремесел (година народознавства)	43
Тема 14. Культура поведінки: ідемо до театру (година ввічливості)	47
Тема 15. Як стати добрим (година доброти)	51
Тема 16. Різдво в гості прийшло (година народознавства)	55
Січень	57
Тема 17. Твій зовнішній вигляд (година охайності)	57
Тема 18. Я — маленький громадянин (виховна година)	59
Тема 19. Як і чим випробовується дружба (класні посиденьки)	61
Лютий	63
Тема 20. Праця годує, а лінь — марнує (зустріч-обговорення)	63
Тема 21. Подорож екологічною стежкою (екологічна година)	65
Тема 22. Вчимося етикету (година ввічливості)	69
Тема 23. Мої права і мої обов'язки (година правознавства)	73
Березень	75
Тема 24. На квіти чарівні поглянь (пізнавальна година)	75
Тема 25. Шляхетні дівчата та лицарі-хлопці (конкурсна програма)	79
Тема 26. Продукти харчування: наші друзі і вороги (година здоров'я)	83
Тема 27. Дитяча праця і права дитини (година правознавства)	87
Квітень	91
Тема 28. Усі професії потрібні, усі професії важливі (зустріч-обговорення)	91
Тема 29. Збережемо красу природи (екологічна година)	95
Тема 30. Я вишиваю рушничок (година народознавства)	99
Тема 31. Чорнобильська трагедія (година пам'яті)	101
Травень	103
Тема 32. Цінуймо працю інших (зустріч-обговорення)	103
Тема 33. Пісня колискова (година народознавства)	105
Тема 34. Що покласти у рюкзак? (вікторина-гра)	107
Тема 35. Найцінніше в моєму житті (зустріч-обговорення)	109
Відомості про авторів	111

ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ГОДИН СПІЛКУВАННЯ

№ з/п	Тема години спілкування	Дата
Вересень		
1	Моя мала Батьківщина <i>(уявна подорож рідним містом)</i>	
2	Дорога додому та до школи <i>(година безпеки)</i>	
3	Родина, родина: від батька до сина <i>(родинне свято)</i>	
4	Допоможи книзі <i>(бібліотечна година)</i>	
Жовтень		
5	Фарби осені <i>(година милування природою)</i>	
6	Древня столиця України <i>(уявна подорож)</i>	
7	Подарунки осені <i>(виховна година)</i>	
8	Дисципліна і культура <i>(година ввічливості)</i>	
Листопад		
9	Чи знаєш ти свій край <i>(вікторина)</i>	
10	Що необхідно знати про національну символіку <i>(уявна мандрівка)</i>	
11	Як я dbаю про своє здоров'я <i>(година здоров'я)</i>	
12	Таємниця Катерини Білокур <i>(екскурсія картинною галереєю)</i>	
Грудень		
13	До джерел народних ремесел <i>(година народознавства)</i>	
14	Культура поведінки: ідемо до театру <i>(година ввічливості)</i>	
15	Як стати добрим <i>(година доброти)</i>	
16	Різдво в гості прийшло <i>(година народознавства)</i>	
Січень		
17	Твій зовнішній вигляд <i>(година охайності)</i>	
18	Я — маленький громадянин <i>(виховна година)</i>	
19	Як і чим випробовується дружба <i>(класні посиденьки)</i>	
Лютий		
20	Праця годує, а лінь — марнує <i>(зустріч-обговорення)</i>	
21	Подорож екологічною стежкою <i>(екологічна година)</i>	
22	Вчимося етикету <i>(година ввічливості)</i>	
23	Мої права і мої обов'язки <i>(година правознавства)</i>	
Березень		
24	На квіти чарівні поглянь <i>(пізнавальна година)</i>	
25	Шляхетні дівчата та лицарі-хлопці <i>(конкурсна програма)</i>	
26	Продукти харчування: наші друзі і вороги <i>(година здоров'я)</i>	
27	Дитяча праця і права дитини <i>(година правознавства)</i>	
Квітень		
28	Усі професії потрібні, усі професії важливі <i>(зустріч-обговорення)</i>	
29	Збережемо красу природи <i>(екологічна година)</i>	
30	Я вишиваю рушничок <i>(година народознавства)</i>	
31	Чорнобильська трагедія <i>(година пам'яті)</i>	
Травень		
32	Цінуймо працю інших <i>(зустріч-обговорення)</i>	
33	Пісня колискова <i>(година народознавства)</i>	
34	Що покласти у рюкзак? <i>(вікторина-гра)</i>	
35	Найцінніше в моєму житті <i>(зустріч-обговорення)</i>	

ВЕРЕСЕНЬ

Дата _____

Клас _____

Тема 1. МОЯ МАЛА БАТЬКІВЩИНА (*уявна подорож рідним містом*)

Мета: розширювати знання учнів про малу Батьківщину; виховувати почуття любові до рідного краю, його історичного минулого і сучасного.

Обладнання: карти України і Харківської області, малюнки учнів, фотографії визначних місць Харківської області.

Хід заходу

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Харківщино моя,
Пишаємось тобою!
Ти наша гордість і краса,
Хай незалежність сяє над тобою!

II. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ І МЕТИ ЗАХОДУ

Учитель. Людина народжується на світ і разом із життям отримує в спадок, мабуть, найбільше і безцінне багатство — Батьківщину. Доля подарувала нам щасливу можливість народитись, жити в одному з найчудовіших куточків української землі.

Харківщина — моя Батьківщина,
Як радіє тут кожна хатина,
Коли білі красиві садки
Одягаються в диво-вінки.
Тут у нас поля родючі,
Пташки веселі і співучі,
В парках є дуби кремезні,
Дуже-дуже величезні.
В гаю тендітні квіточки,
Немов маленькі діточки,
Пнуться й тягнуться до сонця,
Мовби промінь до віконця.
В полі соняшник цвіте —
Все за сонечком іде.
Над водою верболіз,
Ну й багато в нього кіс!
Вдовж дороги — куц калини,
Що сміється серед днини,
А іще краси, краси, —
Шепчуть луки і ліси.
Та і я усім кажу:
Я ж в душі все це ношу
І узимку, і весною.
Краю мій, я лиш з тобою!

— Ми сьогодні здійснимо уявну подорож рідною Харківщиною.

Її історія — це діяння людей, звитязна праця хлібороба й машинобудівника, мужність солдата, слово вчителя, думка вченого, пісня, що йде від серця.

Вправа «Асоціативний куц»

Учні прикріплюють записані на аркушах слова, що у них асоціюються з Харківщиною.

Харківщина — ... (*ліси, степи, поля, доброзичливість, родючі чорноземи, природа, дружба, наука, заводи, університети...*).

III. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Перша зупинка «Подорож картою України»

На дошці — карти України та Харківської області, фотографії визначних місць Харківської області.

— Яке місто є нашим обласним центром?

— Погляньте на карту України. Знайдіть Харківську область.

Харківська область розташована на північному сході України. За площею (31,4 тис. км²) її можна порівняти з такими європейськими країнами, як Бельгія та Албанія. Харківщина межує з Луганською, Донецькою, Дніпропетровською, Полтавською, Сумською областями та з Білгородською областю Росії.

Харківська область — мальовничий і багатодатний край, де живуть обдаровані й працьовиті люди, які люблять рідну землю, пам'ятають історію своїх предків і зберігають їхню спадщину. На сьогоднішній день Харківська область є одним з провідних промислових, сільськогосподарських, наукових і культурних регіонів України. Вона співпрацює з багатьма країнами світу, ці відносини динамічно розвиваються.

Сприятливі кліматичні умови, багаті природні ресурси, а також зручне географічне розташування на перехресті доріг Східної Європи дають області переваги для міжнародної торгівлі. Тут зосередилася величезна частина економічного потенціалу країни. У регіоні працюють підприємства майже всіх галузей промисловості, зокрема провідні в Україні машинобудівна, приладобудівна, паливно-енергетична й електротехнічна, а також сільськогосподарська та переробна. Добре розвинута і різноманітна інфраструктура підсилює економічний потенціал регіону.

Обласний центр — місто Харків, у якому мешкають близько 1,5 млн чоловік. В області нараховується 27 адміністративних районів, 17 міст (*найбільші з них — Лозова, Куп'янськ, Ізюм, Чугуїв*), 61 селище міського типу, 1683 сільських населених пункти.

2. Друга зупинка «Історична»

— Слобідською Україною називалась територія, що обіймала простір нинішніх Харківської, Луганської, частини Сумської, Донецької, Курської, Білгородської та Воронежської областей. Слобожанщина в X–XIII ст. входила до Чернігівсько-Сіверського князівства. На території сучасної Харківщини відбувся нещасливий похід сіверських князів, оспіваний у «Слові о полку Ігоревім». Татарська руїна обернула цей край на довгі століття в безлюдну пустелю, яка лише в першій половині XVII ст. почала колонізуватися наново, знову ж таки українцями.

Протягом декількох десятиліть Дике Поле перетворилося на квітучий край. У стислі терміни виникли і були заселені міста Суми, Лебедин, Харків, Охтирка й велике число слобід, звідкіля й пішла назва Слобожанщина. Протягом двох десятиліть поза межами Гетьманщини виросла нова Слобідська Україна, з козацьким полковим устроєм. Тут було сформовано п'ять козацьких полків: Острогозький, Харківський, Сумський, Охтирський, Ізюмський, які отримали свої емблеми.

3. Третя зупинка «Гордість і слава Харківщини»

— Харківщина — наш рідний край — завжди славився працьовитим невтомним характером. Земля наша — така багата, насичена, енергійна — ось і народжує таких самих синів та доньок.

Клочкова Яна Олександрівна (1982) — українська пловчиня, чотирикратна олімпійська чемпіонка.

Биков Леонід Федорович (1928–1979) — український актор, режисер і сценарист, заслужений артист та народний артист кінематографу. Степовий

Батько українського козацтва. Працював та жив у Харкові. Закінчив Харківський театральний інститут 1951 р. Працював у Харківському державному академічному театрі ім. Т. Шевченка. Знявся у фільмах «Максим Перепелица», «В бой идут одни старики», «Аты-баты, шли солдаты». Загинув в автокатастрофі.

Кожедуб Іван Микитович (1920–1991) — тричі Герой Радянського Союзу, льотчик, маршал авіації. На початку 1940 р. вступив на службу в ряди Червоної Армії та закінчив Чугуївську військову авіаційну школу льотчиків, пізніше працював у ній інструктором з польотів. Його ім'ям названо вулицю в м. Чугуєві.

Ландау Лев Давидович (1908–1968) — фізик, ядерщик. Легенда світової фізики. З групою інших учених Ландау розщепив ядро атома літія, створив рідкий водень та гелій — деякі з наукових сенсацій були виконані в Харкові — в Харківському фізико-технічному інституті.

Трублаїні Микола Петрович (1907–1941) — письменник, кореспондент. Довго жив у місті та працював. 1925 р. в Харкові вступив до курсів журналістики, працював кореспондентом у харківських газетах. Протягом 1932–1934 рр. Трублаїні написав 10 книг для дітей та юнацтва, а також організував при Харківському Палаці піонерів «Клуб юних дослідників Арктики».

4. Четверта зупинка «Ми пишаємося...»

- Можемо пишатися «першим хмарочосом» СРСР!

Зараз Держпром уже ніхто не назве хмарочосом. Але чи то було 1928 р., коли його нарешті добудували! Звели незвичайно «рослу» для тих часів будівлю в рекордні терміни — всього за 2,5 роки, витративши на це 9 млн рублів. Висота Держпрому становить 63 м, а разом з телевежею, встановленою 1955 р. *(до речі, однією з перших у СРСР)* — 108 м.

- 1932 р. в Харкові вперше в світі вченим удалося розщепити атом літію, що поклато початок атомної епохи. Сталося це в самому центрі міста, в старому корпусі Українського фізико-технічного інституту (*нині — Національний науковий центр «Харківський фізико-технічний інститут»*).
- Харкову, звісно, далеко за розмірами до Москви, Нью-Йорка чи Токіо. І все ж ті, хто хоче гордо вигукувати: «Харків — найбільше місто!», мають на це право. Потрібно тільки уточнювати: «На 50-й паралелі». Ця невидима географічна лінія проходить через Харків. Нещодавно її навіть відзначили пам'ятним знаком у саду Шевченка. Крім нас, на 50-й паралелі виявилися Краків, Прага, Майнц, Усть-Каменогорськ. І всі вони менше Харкова.
- Найстаріший зоопарк України — в саду Шевченка.

Ще один привід для гордості — Харківський зоопарк. Він був відкритий 1896 р. та вважається найстарішим в Україні і двадцятим у світі. На сьогодні його площа — 22 га, а в колекції налічується близько 400 видів тварин, зокрема рідкісних і зникаючих.

IV. ПІДСУМОК ЗАХОДУ

- Що сьогодні було для вас цікавим?
- Про що ви вже знали?
- Що дізналися нового?
- Про що бажаєте дізнатися?

Учні розмальовують герб Харкова (*див. додаток на с. 8*).

Герб Харкова

Тема 2. ДОРОГА ДОДОМУ ТА ДО ШКОЛИ (*година безпеки*)

Дата _____

Клас _____

Мета: навчати учнів розпізнавати основні дорожні знаки, обирати безпечний маршрут від школи додому, визначати можливі небезпеки на цьому маршруті; розвивати вміння орієнтуватися на вулиці; виховувати спостережливість, обережність та відповідальність за власне життя.

Хід заходу

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ ЗАХОДУ

1. Вступне слово вчителя

Учитель. Відомо, що найдорожчий скарб людини — це її власне здоров'я та життя. Незнання або невміння дотримувати певних правил поведінки на дорогах, необережність дуже часто призводять до втрати не тільки здоров'я, але й навіть особистого життя. Таке трапляється з різних причин, але, особливо тоді, коли людина потрапляє на вулицю і не дотримує її законів. І, на жаль, частіше нещасні випадки трапляються з дітьми.

2. Гра «Подорож у казку»

Якось у школу із книжкою
Прямував дерев'яний хлопчисько,
І потрапив якось сам
В полотняний балаган.
Як називається ця книжка?
А як зветься сам хлопчисько?
От підказка, друзі, вам:
Його дівчинка Мальвіна
Називала... (*Буратіно*).

— Згадайте казку про Буратіно! Ще зовсім недавно тато Карло купив йому абетку, і Буратіно пішов до школи. Але тільки-но він вийшов на вулицю, як одразу ж ледве не потрапив під колеса машини.

— Чому з Буратіно трапилася біда?

Порадьте Буратінові, як безпечно дійти до школи, які правила кожен повинен добре знати.

III. РОБОТА НАД ТЕМОЮ ЗАХОДУ

1. Гра «Покажи мені дорогу»

Учитель пропонує учням розповісти про їхню дорогу до школи та її особливості: які дорожні знаки трапляються на цій дорозі, чи є на ній перехрестя, пішохідні переходи, тротуар. Кожен учень розповідає про свою дорогу до школи.

— Що означає безпечний маршрут до школи?

— Де можна переходити дорогу?

— Які позначення допомагають пішоходам дотримувати правил дорожнього руху?

2. Робота в парах

— Розкажіть одне одному правила переходу дороги.

— Які дорожні знаки є на дорозі, якою ви йдете до школи?

— Чому не можна виходити на проїжджу частину дороги з-за перешкоди?

— Чи можна переходити дорогу в тому місці, де вона піднімається вгору чи спускається вниз? Чому?

— Обговоріть з батьками небезпечні місця на дорозі від дому до школи.

3. Гра «Вільний мікрофон»

- Які будівлі розташовані на вулиці, де знаходиться наша школа?
- Який рух на нашій вулиці — однібічний чи двобічний?
- Де повинні ходити пішоходи? Де повинні їздити машини?
- Де і як потрібно переходити вулицю?
- Які сигнали світлофора ви знаєте?
- Чи можна гратися на вулиці?

4. Розповідь учителя. Ознайомлення з найближчими об'єктами за територією школи

Учитель розповідає учням про найближчі об'єкти мікрорайону школи та безпеку, пов'язану з ними (*будівельний майданчик, каналізаційні колодязі, трансформаторна будка, ями, траншеї, автозаправна станція тощо*).

- Кожен учень має знати, як поводитися біля небезпечних об'єктів.

5. Гра «Дозволено, заборонено»

І проспекти, і бульвари, всі шумливі в наші дні.
Ти проходи по тротуару лиш по правій стороні.
Це ... (*дозволено*).
Пустувати тут, де люди, ... (*заборонено*).
А бабусі дати місце — це... (*дозволено*).
Йти, коли червоне світло, ... (*заборонено*).
На зелене навіть дітям йти... (*дозволено*).
Дітям гратися на дорозі... (*заборонено*).
Знати правила дорожні — це... (*дозволено*).

6. Гра-змагання. Робота в групах

Ведучий демонструє знак, а діти називають його. Команда, яка швидше і правильно називає його, отримує один бал.

- Чому світлофор назвали світлофором? («Світ» — світло, «фор» (гр.) — несу)
- Чому на машинах, навіть удень, загораються червоні вогники? (*Гальма, повороти*)
- Назвіть спеціальні машини.
- Чому на деяких машинах установлені «мигалки»?
- Чому не можна перебігати дорогу перед транспортом, що наближається?
($V = 60 \text{ км/год}$, гальмівний шлях за $1 \text{ с} = 16 \text{ м}$; $V = 80 \text{ км/год}$, гальмівний шлях = 22 м .)
- Чому червоний сигнал означає «йти заборонено»? (*Це сигнал тривоги: червоний колір добре видно, він «кидається» в очі і вдень, і вночі; червоного кольору в природі мало.*)
- Що слід зробити, якщо трапилася дорожньо-транспортна пригода?
- Де можна переходити дорогу? (*Де є зебра, світлофор, пішохідний перехід.*)

IV. ПІДСУМОК ЗАХОДУ

- Що сьогодні було для вас цікавим?
- Про що ви вже знали?
- Що дізналися нового?
- Про що бажаєте дізнатися?